

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Антикризовий менеджмент»

Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітня програма	Бізнес-адміністрування
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Код навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми	БК 1.5
Семестр вивчення	10-й семестр
Кількість кредитів ЄКТС / годин	4 / 120
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	Практичні, семінарські заняття - 16 год.
	Самостійна робота - 72 год.
Вид індивідуального завдання	Розрахункові або практичні завдання, ситуаційні завдання, електронна презентація до доповіді
Форма підсумкового контролю	екзамен
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра Менеджменту і адміністрування
Викладач /і:	Аблязова Наталія Рауфівна, к.е.н., доцент
Контактна інформація викладача/ів:	
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни	
Дисципліна вивчається з метою забезпечення студентів необхідними знаннями та навичками для ефективного управління в умовах кризових ситуацій в організаціях. Курс охоплює стратегічне планування, аналіз потенційних загроз, реагування на кризові ситуації, відновлення бізнесу після кризи та запобігання подібним ситуаціям у майбутньому. Студенти вивчають методи аналізу ризиків, управління фінансовими ресурсами у період кризи, комунікаційні стратегії під час кризових ситуацій, а також етику та відповідальність у контексті кризового управління. Знання, отримані в ході цього курсу, допоможуть майбутнім менеджерам ефективно управляти організацією навіть у найскладніших ситуаціях та забезпечити стійкість та успішність бізнесу в умовах невизначеності та змін.	
Мега навчальної дисципліни:	
розробка і першочергова реалізація заходів, спрямованих на нейтралізацію найбільш небезпечних чинників, які інтенсивно впливають на завершальне явище, що призводить до кризового стану на підприємстві	
Мега орієнтована на формування у студентів таких компетентностей:	

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті;
ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
ЗК12. Здатність ухвалювати оптимальні рішення, спрямовані на комплексне використання природних ресурсів, розробляти заходи щодо підвищення екологічної безпеки
СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми)

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
ПРН 7. Організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

Очікувані результати навчання

Засвоїти базові аспекти, основні фактори та технології здійснення антикризового управління;
Засвоїти основи діагностики кризових ситуацій в процесі управління; методи та шляхи запобігання кризових явищ,
Розробляти напрями стабілізації та виведення підприємств, установ, організацій з кризи, ліквідації її наслідків;
Використовувати базові аспекти, основні фактори та технології здійснення антикризового управління;
Здійснювати діагностику кризових ситуацій в процесі управління;
Визначати методи та шляхи запобігання кризових явищ, стабілізації та виведення підприємств, установ, організацій з кризи, ліквідації її наслідків;
Визначати вагу держави в процесі антикризового управління.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи антикризового менеджменту.

Тема 1. Антикризове управління підприємством

Економічний механізм виникнення кризового стану виробничих систем. Місце антикризового управління в стратегії підприємства. Кризовий стан підприємства як об'єкт управління. Теоретичне обґрунтування механізму управління підприємством у кризовому стані. Сутність і класифікація методів антикризового управління. Створення системи антикризового управління підприємством. Державне регулювання та економічна безпека підприємства. Аналіз нормативно-законодавчої бази. Особливості антикризового менеджменту в країнах розвинутої ринкової економіки.

Тема 2. Управління ризикозахищеністю підприємства

Поняття ризику, його особливості в сучасних умовах. Класифікація ризику. Основні підходи до процесу управління ризиком на підприємстві. Економічні ризики й економічна безпека підприємства. Оцінка схильності системи управління до ризику. Методологія та система показників оцінки ризику в управлінні підприємством. Шляхи підвищення ефективності управління ризиком у підприємстві.

Тема 3. Діагностика рівня кризового стану підприємства

Концепція побудови системи діагностики кризового стану підприємства. Оцінка фінансових загроз виникнення кризи. Методичні підходи до аналізу кризи результату. Дослідження кризи чинників стратегічного управління.

Тема 4. Криза як етап життєвого циклу розвитку підприємства

Сутність та формування життєвого циклу розвитку підприємства. Аналіз факторів, що впливають на формування життєвого циклу розвитку підприємств. Методичні підходи до оцінки рівня розвитку підприємств у контексті теорії життєвого циклу. Система вихідних показників для оцінки стадії життєвого циклу розвитку підприємства. Метод розрахунку показників стадії життєвого циклу розвитку підприємства. Систематизація стратегій за стадіями життєвого циклу розвитку підприємства. Модель стратегічного планування життєвого циклу розвитку підприємства.

Тема 5. Маркетинг як філософія виживання підприємства на ринку

Включення маркетингу в стратегічне управління. Ринок та його роль в господарському механізмі суспільства та підприємства. Процес планування ринкової стратегії фірми. Організація управління маркетингом фірми

Тема 6. Конкурентоздатність підприємства як основа його ризикозахищеності

Розвиток концепції управління підприємством. Ключові характеристики стану підприємства. Оцінка конкурентоздатності підприємства. Внутрішні індикатори розвитку фінансової мікросистеми. Інвестиції як чинник підвищення конкурентоздатності підприємства. Аналіз управління операціями. Аналіз людського потенціалу підприємства. Аналіз рівня менеджменту в організації. Оцінка рівня культури підприємства. Інформаційне забезпечення системи конкурентоздатності підприємства.

Змістовий модуль 2. Управління організацією в період подолання кризи.

Тема 7. Формування портфеля заходів санації підприємства

Санація та банкрутство як методи антикризового управління підприємством. Реалізація методу реструктуризації заборгованості підприємства за рахунок внутрішніх фінансових і організаційно-управлінських джерел. Оптимізація обсягу діяльності підприємства, який забезпечує результативну санацію. Розробка стратегічних рішень в антикризовому управлінні підприємством.

Тема 8. Керівництво, стиль управління та лідерство у подоланні криз

Поняття та загальна характеристика керівництва (психологія стосунків керівника і підлеглих). Теорії лідерства. Стили управління подолання криз та їх характеристика.

Тема 9. Конфлікти як чинник виникнення, розвитку і ліквідації кризи організації

Історичний екскурс в конфліктологію. Загальне поняття конфліктної ситуації та конфлікту. Типи та види конфліктів. Об'єктивні передумови та причини конфліктних ситуацій. Методи подолання конфліктів. Соціально-психологічний клімат у трудовому колективі. Система соціально-психологічних методів управління конфліктами.

Тема 10. Проведення організаційних змін як засіб подолання криз

Природа та цілі організаційних змін. Передумови та чинники успішного проведення організаційних змін. Використання працівників в управлінні для впровадження змін. Індивідуальний та груповий опір змінам. Переборення опору змінами. Управління змінами як засіб подолання кризи в організації.

ТЕМА 11. Організація системи контролінгу підприємства для запобігання кризовим явищам

Принципи та сфера застосування контролінгу. Мета, предмет, методи і об'єкти контролінгу. Інструментарій контролінгу для управління підприємством в умовах кризи.

Децентралізована служба контролінгу як лінійна служба. Взаємозв'язок оперативного і стратегічного контролінгу. Контролінг і стратегічний менеджмент.

Тема 12. Інвестиції та інновації в антикризовому менеджменті

Економічна сутність інвестицій. Сутність, об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності. Основні поняття інноваційного менеджменту. Мета, завдання та функції інноваційного менеджменту. Етапи стадії та процеси інноваційного процесу. Класифікація інновацій. Життєвий цикл інновацій. Розвиток інноваційної діяльності та її вплив на виробництво. Система управління інноваційними процесами та моніторинг інновацій. Правове регулювання інноваційної діяльності.

Методи викладання, навчання:

Проблемні лекції.

Практичні заняття: публічне обговорення питань тем курсу, виконання практичних завдань, бізнес-проект інноваційної продукції, мультимедійна презентація, методи контролю і самоконтролю.

Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ): електронна презентація на обрану тему наукової доповіді.

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль.

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- перевірка підготовлених виступів, доповідей з тематики лекційних занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на аудиторних заняттях;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки бізнес-проекту інноваційної продукції.

Формою *підсумкового контролю* з навчальної дисципліни є *екзамен*.

Семестровий екзамен – вид підсумкового контролю засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії.

Форма проведення семестрового екзамєну – електронне тестування. При проведенні *підсумкового контролю* у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Рекомендована література:

1. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. / Скібіцька Л.І., Матвеев В.В., Щелкунов В.І., Подреза С.М. К. : Центр учбової літератури, 2019. 583 с. URL: <https://textbook.com.ua/menedzhment/1473451624>.
2. Антикризовий менеджмент в політиці: навч. посібник для студентів. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 156 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46830/1/T_Poiarkova_osibnik_2023_FSHN.pdf.
3. Борзенко В. І. Антикризове управління: навч. посіб. Х. : Видавництво Іванченка.І С., 2016. 232 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/25117/3/Borzenko_Antykryzove_upravlinnia_2016.PDF.
4. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ: , 2021. 165 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/112e23a7-d655-4472-9287-03d508177a68/content>.
5. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с. URL:

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4772/1/%d0%a3%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%bd%d1%8f%20%d0%ba%d1%80%d0%b8%d0%b7%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%bc%d0%b8%20%d1%81%d0%b8%d1%82%d1%83%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%d0%bc%d0%b8---%d0%92%d0%95%d0%a0%d0%a1%d0%a2%d0%9a%d0%90.pdf>

6. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підр. К. : КНЕУ, 2005. 824 с.
7. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навч.пос. К. : Кондор, 2012. 366 с.
8. Скібіцький О. М. Антикризоровий менеджмент : нач.пос. К. : ЦУЛ, 2009. 568 с.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою. Підсумкова оцінка (екзамен) виставляється на підставі суми накопичених балів студентом, отриманих у ході поточного контролю, виконання індивідуального завдання.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання індивідуального завдання)	40 балів (підсумковий контроль - екзамен)
---------------------------------	--	---

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання індивідуального завдання)	25 балів (підсумковий контроль - екзамен)
---------------------------------	---	---

Накопичування балів з навчальної дисципліни під час *поточного* контролю відбувається під час оцінювання таких видів робіт:

- 1) участь у дискусіях, тренінгах, доповіді (презентації), виступи на практичних заняттях;
- 2) виконання практичних, ситуаційних індивідуальних завдань;
- 3) усне опитування;
- 4) електронне тестування;
- 5) виконання завдань самостійної роботи;
- 6) участь в наукових конференціях за тематикою курсу.

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порухеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Антикризовий менеджмент».

Політика щодо пропусків занять

Студенти мають відвідувати лекційні й практичні заняття. Відсутність студента на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку студентів і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Студенти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Студент, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Силабус затверджено на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування,

протокол від «04» 09 2023 р., № 19.